

Magdalena B. Król

PODYPLOMOWE STUDIA ZARZĄDZANIA KULTURĄ W LATACH 1996–2010. POWSTANIE, PRZEBIEG, SYLWETKA ABSOLWENTA

Podyplomowe Studia Zarządzania Kulturą UJ powstały w 1996 roku z inicjatywy prof. dr hab. Emila Orzechowskiego. Jednostką prowadzącą studia – niezmiennie przez 14 lat – była Katedra Zarządzania Kulturą Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, ze swoją siedzibą w latach 1996–2010 na Rynku Głównym 8. Od samego początku istnienia studiów do 2010 roku Kierownikiem Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ był prof. dr hab. Emil Orzechowski. Koordynatorkami studiów były:

- 1996–2002: dr Ewa Augustyniak
- 2002–2005: dr Katarzyna Plebańczyk
- 2005–2010: mgr Magdalena B. Król

Podyplomowe Studia Zarządzania Kulturą UJ adresowane są do wszystkich, którzy chcą zdobyć lub poszerzyć wiedzę z zakresu zarządzania kulturą. Studia dają pracownikom sektora kultury szansę podniesienia kwalifikacji zawodowych i uwrażliwiają na istotne – dla rozwoju kulturalnego państwa – sprawy. Uzyskane przez słuchaczy kwalifikacje mają charakter doskonalący. Założeniem studiów jest również integracja środowiska osób związanych z kulturą.

Podyplomowe Studia Zarządzania Kulturą UJ trwają jeden rok akademicki i składają się z 13 modułów obejmujących 200 godzin wykładowych realizowanych w trakcie weekendowych zjazdów. Otrzymanie świadectwa ukończenia studiów następuje poprzez uzyskanie kompletu zaliczeń oraz napisanie i złożenie pracy dyplomowej. Wybrane, najciekawsze prace dyplomowe Słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą drukowane są w zeszytach naukowych – „Zarządzanie w kulturze”, wydawanych corocznie przez Katedrę Zarządzania Kulturą UJ.

1. Program Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ

Program pierwszej edycji Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą Uniwersytetu Jagiellońskiego został stworzony przez prof. Emila Orzechowskiego i mgr Dariusza Jachimowicza we współpracy z holenderskim Centre for Arts and Media Management

w Utrechcie. Obecnie program studiów obejmuje następujące moduły tematyczne realizowane w formie zarówno teoretycznych, wykładów, jak i praktycznych ćwiczeń wykonywanych w małych grupach:

1. zarządzanie (tożsamość zarządzania kulturą; pojęcia, zasady; podstawowe zagadnienia zarządzania strategicznego; praktyczne przykłady zarządzania instytucją kultury – teatr, muzeum, filharmonia, ośrodek kultury, kino; zarządzanie przedsiębiorczą instytucją kultury; zarządzanie kulturą wizualną);
2. zarządzanie zasobami ludzkimi (motywowanie, przywództwo, negocjacje, praca w zespołach; menedżer kultury – rola, przywództwo);
3. zarządzanie projektami (podstawowe pojęcia, przykłady; kryteria oceny wniosków o dofinansowanie z funduszy unijnych; finansowanie projektów kulturalnych ze środków UE);
4. kultura (antropologiczne podstawy kultury; kultura a odpowiedzialność; kultura XXI wieku; kinematografia; media);
5. tendencje zmian w kulturze (powoływanie instytucji kultury; kształtowanie strategii instytucji kultury);
6. polityka kulturalna – w Polsce i w innych krajach (polityka, państwa, samorządu regionalnego oraz miejskiego, organizacji; polityka kulturalna a zarządzanie kulturą; modele polityki kulturalnej w Europie);
7. trzeci sektor (społeczeństwo obywatelskie a trzeci sektor w kulturze; praktyczne aspekty zarządzania fundacją i stowarzyszeniem);
8. prawo (prawno-ustrojowe aspekty działalności kulturalnej; ochrona własności intelektualnej; prawo pracy; kultura w systemie prawa wspólnot europejskich);
9. finanse (sponsoring, fundraising, granty; zamówienia publiczne; ekonomika kultury);
10. marketing (produkt w kulturze; podstawy i strategie twórcze reklamy);
11. public relations (kształtowanie wizerunku organizacji; autoprezentacja; sztuka wystąpień publicznych; protokół dyplomatyczny i etykieta);
12. międzynarodowe instytucje i organizacje kulturalne (programy, sieci; międzynarodowa współpraca kulturalna).

Realizacja programu studiów odbywa się poprzez wymianę doświadczeń, zapoznanie się z aktualnymi osiągnięciami, rozwiązaniami i pomysłami w przedmiocie studiów, prezentację polityki kulturalnej Polski i innych krajów – zarówno w aspekcie teoretycznym, jak i praktycznym. Zajęcia na Podyplomowych Studiach Zarządzania Kulturą UJ prowadzone są zarówno przez wykładowców akademickich uczelni wyższych, jak i przez doświadczonych praktyków ze znanych instytucji kultury, a także przez przedstawicieli rządowych i samorządowych oraz gości zagranicznych. W ramach studiów – w trakcie wszystkich lat – współpracowało wiele osób z różnych, zarówno polskich jak i zagranicznych, uczelni wyższych, takich jak:

- Akademia Ekonomiczna w Krakowie
- Akademia Muzyczna w Krakowie
- Centre for Arts and Media Management w Utrechcie (Holandia)
- European Network of Cultural Administration Training Centres – ENCATC w Brukseli (Belgia)
- Higher Institute for Fine Arts – Free University of Brussels (Flandria)

- Krakowska Szkoła Wyższa im. A. Frycza Modrzewskiego w Krakowie
- KulturKontakt w Wiedniu
- Ministerstwo Kultury
- Politechnika Krakowska
- Shota Rustaweli Theatre & Film University (Gruzja)
- South-West University in Blagoevgrad (Bułgaria)
- Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie
- University for Politics and Economics w Hamburgu (Niemcy)
- University of Arts Belgrade (Serbia)
- Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
- Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- Yuzopaden Universitet Neofit Rilsky (Bułgaria).

Swoimi doświadczeniami dzielili się także dyrektorzy domów kultury, muzeów, galerii, teatrów oraz innych instytucji i organizacji kulturalnych, między innymi z:

- Benedyktynskiego Instytutu Kultury w Tyńcu
- Burmistrzowie Miast: Wieliczka, Niepołomice, Zator
- Centrum Filmowego „Graffiti”
- Centrum Kultury parafii św. Jadwigi w Krakowie
- Domu Kultury „Podgórze”
- Domu Pracy Twórczej w Wigrach
- Filharmonii Krakowskiej
- Fundacji „Pogranicze”
- Fundacji dla Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Fundacji Kultury Polskiej
- Galerii „Potocka”
- Galerii Autorskiej Bronisława Chromego w Krakowie
- Galerii Starmach
- Galerii Sztuki Współczesnej „Bunkier Sztuki”
- Instytutu Adama Mickiewicza w Warszawie
- Krakowskiego Biuro Festiwalowego
- Krakowskiego Centrum Kinowego „ARS”
- Małopolskiego Instytutu Kultury w Krakowie
- Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie
- Międzynarodowego Centrum Kultury
- Muzeum Etnograficznego w Krakowie
- Muzeum Historycznego Miasta Krakowa
- Muzeum Narodowego w Krakowie
- Muzeum Pałacu w Wilanowie
- Narodowego Centrum Kultury w Warszawie
- Opery Krakowskiej
- Ośrodka Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora CRICOTEKA w Krakowie
- Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida w Krakowie
- Radia Kraków
- Radia PLUS

- Radia RMF FM
- Regionalnego Ośrodka Kultury „Dolina Karpia” w Zatorze
- Śródmiejskiego Ośrodka Kultury w Krakowie
- Teatru „Bagatela”
- Teatru „Grotoska”
- Teatru „Łaźnia Nowa” w Krakowie
- Teatru Dnia Ósmego w Poznaniu
- Teatru im. J. Słowackiego
- Teatru Ludowego
- Telewizji Kraków
- Urzędu Marszałkowskiego w Krakowie
- Urzędu Miasta Krakowa
- Urzędu Miasta Lublina
- Willi Decjusza w Krakowie
- Zamku Królewskiego na Wawelu.

O wyjątkowości programu Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ świadczy również fakt, iż corocznie na rozpoczęcie każdego roku akademickiego zapraszany jest znamienity gość, który otwiera kolejną edycję studiów swoim wykładem inauguracyjnym. Wśród zaproszonych byli m.in.: Ewa Balcerowicz, Jerzy Fedorowicz, Tadeusz Gadacz, Agnieszka Odorowicz, Andrzej Sikorowski, Franciszek Ziejka. W każdej edycji studiów zapraszany jest również gość zagraniczny, który prezentuje w czasie swojego wykładu politykę kulturalną swojego państwa. Byli to m.in.: Milena Dragicevic-Sesic z Serbii, Svetlana Hristova z Bułgarii, Levan Khetaguri z Gruzji, Florence Morel z Francji. Od pięciu lat – w ramach pierwszego zjazdu – organizowane jest spotkanie integracyjne, mające na celu lepsze wzajemne poznanie się słuchaczy, a od 2005 roku – wyjazdowe warsztaty szkoleniowe. Wizyty studyjne były m.in. w Zamku i Kopalni Soli w Wieliczce, Zamku w Niepołomicach, Klasztorze Benedyktynów w Tyńcu, Muzeum Pałacu w Wilanowie, Regionalnym Centrum Kultury „Dolina Karpia” w Zatorze. Uroczyste zakończenie podyplomowych studiów rokrocznie ma miejsce w Willi Decjusza.

2. Motywacje i oczekiwania Słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ

Motywacje, jakimi kierowali się słuchacze przy wyborze Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ, a także oczekiwania związane z ukończeniem studiów i ich wpływie na dalszy przebieg kariery zawodowej związane były z:

- **WIEDZĄ Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA KULTURĄ** – słuchacze chcieli poznać, zdobyć i uzupełnić swoją wiedzę z tego zakresu, aby „wejść” w zawód z większą wiedzą; doskonalić i wykorzystać ją w praktyce; wzbogacić, poszerzyć i pogłębić, by lepiej wykonywać swój zawód; ugruntować, usystematyzować i uporządkować, by bardziej kompetentnie podejmować działania;
- **KWALIFIKACJAMI ZAWODOWYMI** – słuchacze chcieli zdobyć nowe, dodatkowe kwalifikacje zawodowe; chcieli doskonalić, podnosić i poszerzać już zdobyte kwalifikacje, a także mieć szansę na zmianę swoich dotychczasowych kwalifikacji;

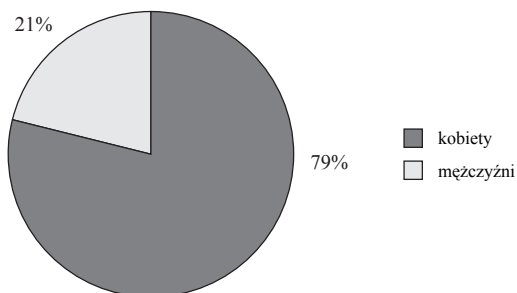
- **UMIEJĘTNOŚCIAMI Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA KULTURĄ** – które chcieli doskonalić i rozwijać; podnosić, pogłębiać i poszerzać; utrwałać i zdobywać nowe umiejętności, które pomogą im w przyszłości przełożyć posiadaną wiedzę teoretyczną z zakresu zarządzania kulturą na praktyczne działania;
- **AWANSEM ZAWODOWYM** – słuchacze po ukończeniu studiów mieli szansę na zdobycie lepszego stanowiska pracy; bądź też, będąc już na stanowisku kierowniczym, chcieli uzyskać kompleksowe przygotowanie do kierowania swoją placówką kultury;
- **ROZWOJEM ZAWODOWYM** – słuchacze podejmowali studia, aby ukierunkować swój rozwój zawodowy na dalsze lata; a także by dopomóc sobie w realizacji kolejnych planów zawodowych;
- **LEPSZYM USYTUOWANIEM NA RYNKU PRACY** – ukończenie studiów słuchacze traktowali jako „otwarcie drzwi” do świata sztuki i pomoc w znalezieniu ciekawej pracy, a także rozpoczęcie drogi zawodowej w tym sektorze; upatrywali również nowych możliwości spełnienia zawodowego na rynku pracy oraz większą szansę znalezienia pracy w tym obszarze;
- **WYMIANĄ DOŚWIADCZEŃ** – słuchacze chcieli zdobywać nowe, cenne doświadczenia; wzbogacać już posiadane i konfrontować je z osobami o podobnych zainteresowaniach zawodowych, by skuteczniej móc zarządzać swoją instytucją kultury;
- **NAWIĄZANIEM KONTAKTÓW** – niezbędnych w sferze kultury, które zaowocują w przyszłości ponadregionalną współpracą kulturalną; słuchacze w możliwości kontaktu z podobnymi do siebie osobami ze świata kultury upatrywali cennego źródła informacji i wymiany doświadczeń, a integracja środowiska stanowiła każdorazowo ważny element;
- **ROZWIJANIEM ZAINTERESOWAŃ ZWIĄZANYCH Z KULTURĄ** – słuchacze chcieli rozwijać swoje zainteresowania i podtrzymać pasję związaną z kulturą; poszerzać horyzonty, zaspokajać ambicje oraz kontynuować swój rozwój osobisty;
- **UZUPEŁNIENIEM WYKSZTAŁCENIA** – słuchacze wykazywali chęć dalszego kształcenia i kontynuowania nauki na studiach podyplomowych; chcieli także uzyskać dodatkowe wykształcenie w zakresie zarządzania kulturą, by w przyszłości móc profesjonalnie działać w kulturze;
- **INTERESUJĄCYM PROGRAMEM STUDIÓW I KADRĄ** – słuchacze wielokrotnie wskazywali na bogatą ofertę edukacyjną w postaci atrakcyjnego i optymalnie zróżnicowanego programu studiów, a także na znakomitą kadrę prowadzącą zajęcia;
- **RENOMĄ I PRESTIŻEM UCZELNI** – także wybitne środowisko Krakowa było dla wielu gwarancją studiów na bardzo wysokim poziomie;
- **POZOSTAŁE** – inne motywacje słuchaczy, niestandardowe, niedające się ująć w żadne ramy, choć równie istotne: „uzupełnienie marzeń”, „nabranie kontekstu po powrocie do kraju i pracowanie w swoim zawodzie w Polsce”, „fajne miejsca i ciekawi ludzie”, „zmiana wizerunku pracy bibliotekarza”, „dla siebie”, „by wyjść do ludzi”, „aby utworzyć swój teatr”, „bo zapomniałam o sobie”, „aby otworzyć się na ludzi”, „bo dwóch moich synów miało indeksy”, „na poważnie potraktowałem to, co dał mi los – dlatego tutaj jestem”, „brakuje mi kultury w oświacie”, „uzyskać odpowiedzi na pytania”, „nie można przestać wierzyć w swoje idee”, „szukam inspiracji w życiu”, „marzyłam o studiach na UJ”, „bo zorientowałam się, że artyści potrzebują menedżera”, „bo warto wierzyć, że zdarzają się rzeczy niemożliwe”.

3. Profil słuchacza Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ

3.1. Płeć i wiek słuchaczy PSZK UJ

Podyplomowe Studia Zarządzania Kulturą UJ ukończyło 331 osób. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – aż 79%, mężczyźni zaś – zaledwie 21%.

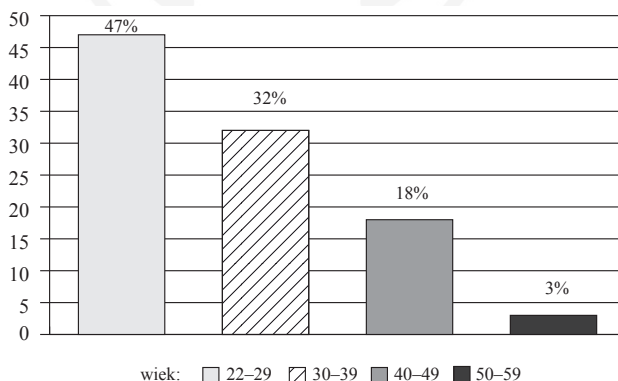
Wykres 1. Płeć słuchaczy PSZK UJ

Źródło: opracowanie własne.

Największy odsetek osób będących słuchaczami Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ były osoby w przedziale wiekowym od 22 do 29 lat. Stanowiły one prawie połowę wszystkich słuchaczy studiów podyplomowych – 47%. Wraz z wiekiem odsetek osób malał. W przedziale wiekowym od 30 lat do 39 lat było to 32% wszystkich słuchaczy, między 40 a 49 rokiem życia – 18%. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby starsze – powyżej 50. roku życia, tj. zaledwie 3% słuchaczy studiów.

Wykres 2. Wiek słuchaczy PSZK UJ

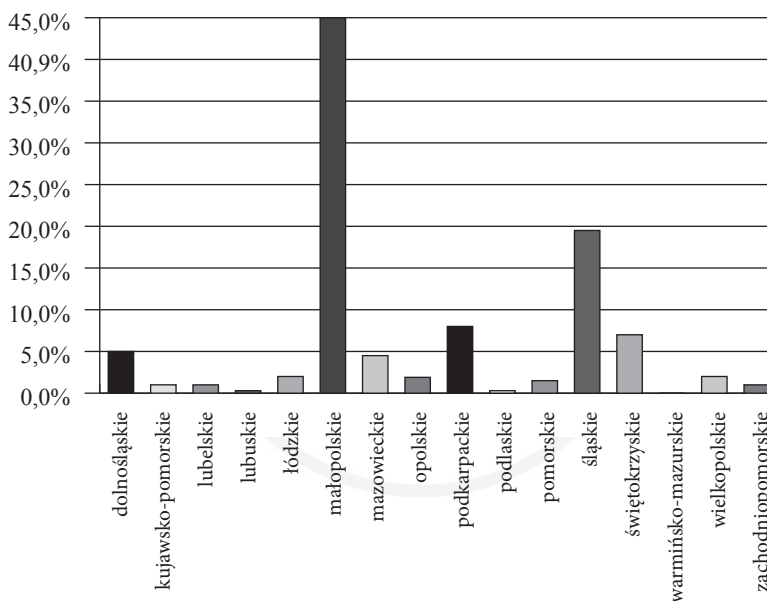
Źródło: opracowanie własne.

Najmłodsza osoba, jaka rozpoczęła Podyplomowe Studia Zarządzania Kulturą UJ, miała zaledwie 22 lata, najstarsza zaś – 56 lat. Średnia wieku podejmowania studiów podyplomowych wynosiła 32 lata i mieściła się w przedziale wiekowym <29; 35>.

3.2. Miejsce zamieszkania słuchaczy PSZK UJ

Największy odsetek osób podejmujących Podyplomowe Studia Zarządzania Kulturą UJ pochodził z regionu Małopolski – aż 45% słuchaczy. Drugim województwem pod względem liczebności było ościennie województwo śląskie – 19,5% słuchaczy. Zdecydowanie mniejszą grupę stanowiły osoby z – również ościennych województw – podkarpackiego, tj. 8%, i świętokrzyskiego – 7% wszystkich słuchaczy. Najmniej licznie przybywały na studia podyplomowe osoby z województw lubuskiego i podlaskiego (0,3%). W historii Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ nie odnotowano żadnej osoby, która przyjechałaby z województwa warmińsko-mazurskiego, jak i wśród słuchaczy nie było również żadnego obcokrajowca.

Wykres 3. Miejsce zamieszkania słuchaczy PSZK UJ

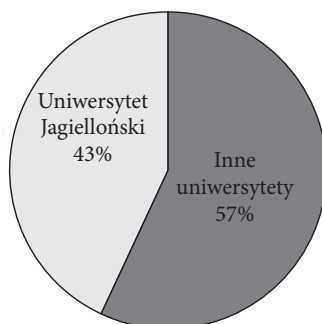
Źródło: opracowanie własne.

* miejsce zamieszkania jest tutaj rozumiane dosłownie, jako miejsce zamieszkania nie zaś jako miejsce zameldowania.

3.3. Szkoły wyższe ukończone przez Słuchaczy PSZK UJ

Największy odsetek słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ stanowiły osoby z wykształceniem uniwersyteckim – aż 63%, w tym te, które ukończyły Uniwersytet Jagielloński – 43% wszystkich słuchaczy studiów.

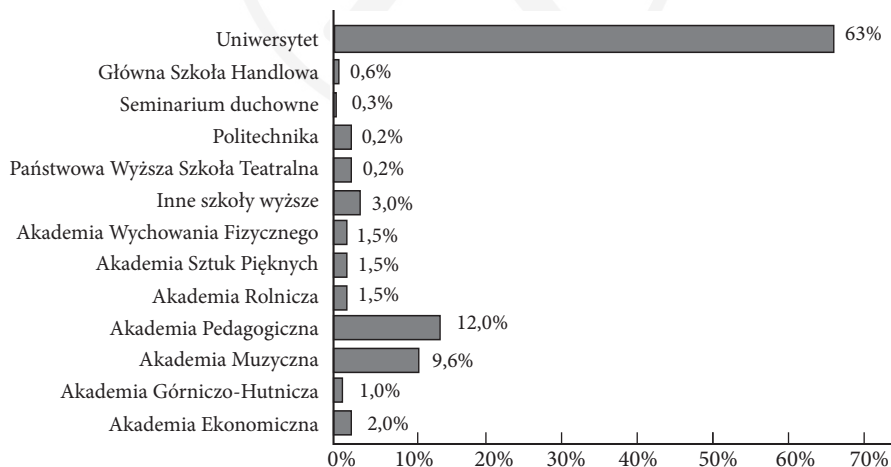
Wykres 4. Absolwenci uniwersytetów

Źródło: opracowanie własne.

Wyraźnie zauważalną grupę – pod względem liczebności – stanowiły również osoby, które ukończyły Akademię Pedagogiczną – 12% słuchaczy oraz Akademię Muzyczną – 9,6% osób. Absolwenci wszystkich innych szkół wyższych – poza już wymienionymi – stanowili łącznie zaledwie nieco ponad 15% wszystkich słuchaczy studiów podyplomowych.

Wykres 5. Szkoły wyższe ukończone przez słuchaczy PSZK UJ

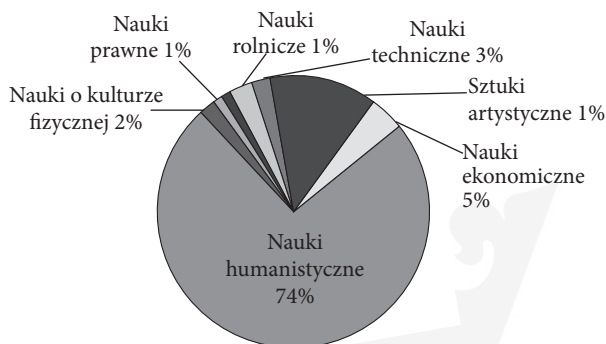
Źródło: opracowanie własne.

3.4. Dziedziny nauk i kierunki studiów ukończone przez słuchaczy PSZK UJ

Wśród słuchaczy Podypłomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ najliczniejszą grupę stanowili absolwenci studiów w zakresie nauk humanistycznych – aż 74% osób.

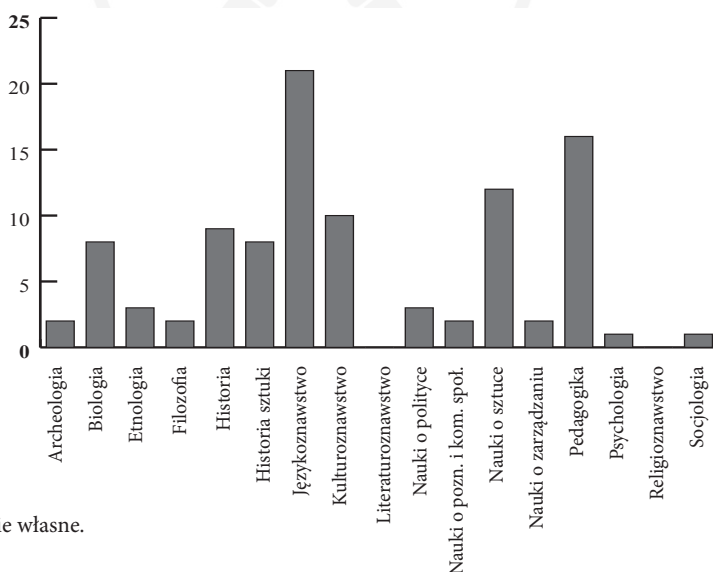
Wykres 6. Dziedziny nauk ukończonych studiów wyższych przez Słuchaczy PSZK UJ

Źródło: opracowanie własne.

W zakresie nauk humanistycznych największy odsetek wśród słuchaczy studiów stanowili absolwenci językoznawstwa – 21% osób. Liczną grupą również byli absolwenci pedagogiki – 16%, nauk o sztuce – 12% oraz kulturoznawstwa – 10%, słuchacze z dyplomem w zakresie historii – 9%, historii sztuki i bibliologii – 8%. Natomiast najmniej liczna grupa to absolwenci zarządzania – zaledwie 2% – oraz psychologii i socjologii – 1%. Żaden ze słuchaczy studiów nie miał dyplomu w zakresie religioznawstwa, a także literaturoznawstwa.

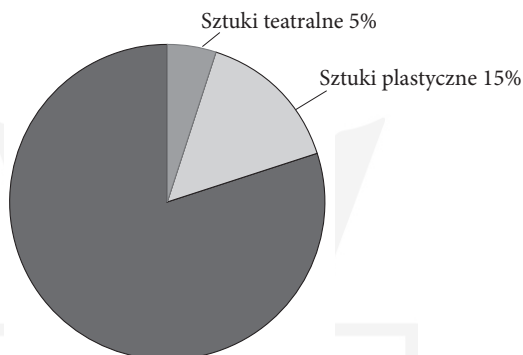
Wykres 7. Ukończone kierunki studiów w zakresie nauk humanistycznych przez słuchaczy PSZK UJ

Źródło: opracowanie własne.

Spśród innych dziedzin nauk ilościowo wyróżniała się grupa słuchaczy posiadających dyplomy ukończenia szkoły wyższej w zakresie sztuk artystycznych – 13% wszystkich osób. Natomiast spośród tej grupy, znaczną większość stanowili absolwenci szkół wyższych w zakresie sztuki muzycznej – aż 80% słuchaczy; najmniejszą natomiast – w zakresie sztuk teatralnych, tj. zaledwie 5% wszystkich osób.

Wykres 8. Ukończone kierunki studiów w zakresie dziedzin sztuki przez słuchaczy PSZK UJ

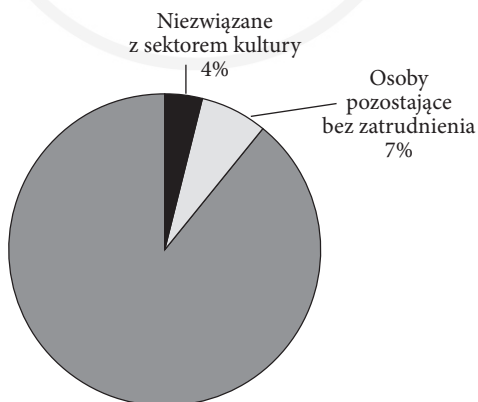

Źródło: opracowanie własne.

3.5. Miejsca pracy słuchaczy PSZK UJ

Prawie 90% osób podejmujących Podyplomowe Studia Zarządzania Kulturą UJ było zawodowo związanych z sektorem kultury. Zaledwie 11% nie działało w obszarze kultury – w tym 7% stanowiły osoby pozostające w danej chwili bez zatrudnienia.

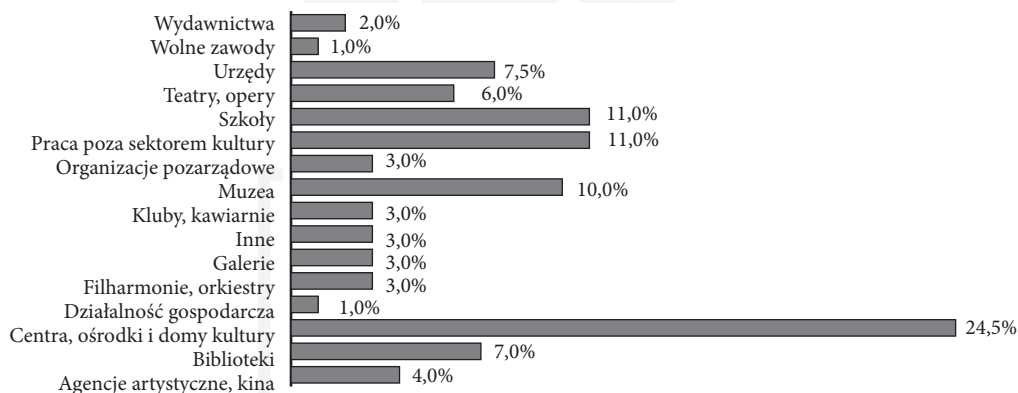
Wykres 9. Praca zawodowa w sektorze kultury słuchaczy PSZK UJ

Źródło: opracowanie własne.

Wśród słuchaczy pracujących zawodowo w sektorze kultury najliczniejszą grupę stanowiły osoby zatrudnione w centrach, ośrodkach i domach kultury – 24,5%; w tym 14,5% osób pracujących w ośrodkach i domach kultury. Liczny odsetek osób stanowili słuchacze zatrudnieni w szkołach – 11% osób i muzeach – 10% osób. W porównaniu z pozostałymi instytucjami kultury również znaczny odsetek stanowiły osoby pracujące w urzędach – 7,5%, bibliotekach – 7%, a także w teatrach i operach – 6% osób. Najmniejsza natomiast grupa to osoby prowadzące własną działalność gospodarczą w zakresie kultury, jak i osoby wykonujące tzw. wolne zawody (artyści) – zaledwie 1%. Zauważalny był również mały odsetek osób związanych z organizacjami pozarządowymi działającymi w sektorze kultury – zaledwie 3% wszystkich słuchaczy.

Wykres 10. Miejsca pracy Słuchaczy PSZK UJ

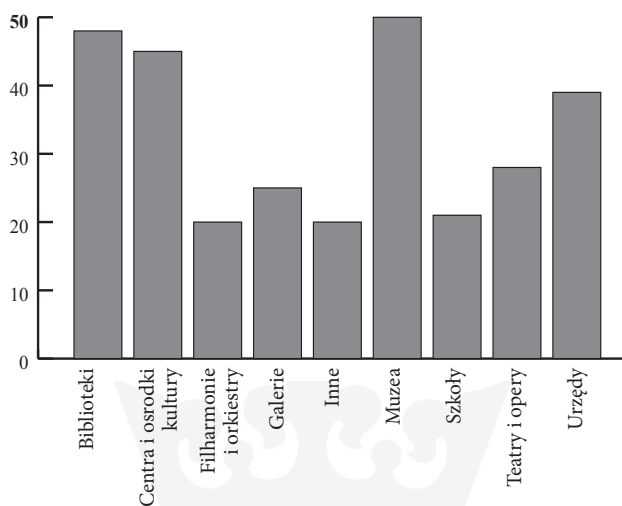

Źródło: opracowanie własne.

3.6. Stanowiska kierownicze zajmowane przez Słuchaczy PSZK UJ

Wśród słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ pracujących w sektorze kultury aż 35% stanowiły osoby zajmujące stanowiska kierownicze w instytucjach kultury. Największy odsetek to muzealnicy – aż 50% z nich było na kierowniczych stanowiskach; bibliotekarze – 48%, dyrektorzy i kierownicy centrów, ośrodków i domów kultury – 45% osób oraz dyrektorzy i naczelnicy urzędów – 39% osób.

Wykres 11. Stanowiska kierownicze w sektorze kultury zajmowane przez Słuchaczy PSZK UJ

Źródło: opracowanie własne.

4. Inicjatywa Słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ – SMOK

Stowarzyszenie Menedżerów i Organizatorów Kultury – SMOK – powstało z inicjatywy Słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ 2006/2007 we wrześniu 2007 roku.

SMOK zrzesza absolwentów wszystkich rodzajów studiów kierunku zarządzanie kulturą Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz osoby związane z sektorem kultury.

Ideą, jaka przyświeca stowarzyszeniu, jest stworzenie ogólnopolskiej sieci osób i instytucji działających w obszarze kultury. Docelowo SMOK chce utworzyć – możliwie najpełniejszą – bazę kontaktów i służyć pomocą w tym zakresie, stając się punktem wymiany kontaktów. Niezwykle ważnym aspektem w prowadzeniu działalności kulturalnej jest wymiana doświadczeń, która może nastąpić poprzez takie formy jak organizacja spotkań, konferencji, paneli dyskusyjnych, a także poprzez wizyty studyjne w różnych zakątkach Polski, mające charakter wyjazdowych warsztatów szkoleniowych. Organizacja wydarzeń kulturalnych – koncertów, wystaw, spotkań autorskich – to obszar, w którym SMOK również chętnie działa. Stowarzyszenie jest otwarte na współpracę z młodymi ludźmi, oferując im możliwość odbywania ciekawych praktyk i staży zawodowych, a także pracę w ramach wolontariatu.

SMOK realizuje również projekty z zakresu szeroko rozumianej kultury – będąc liderem projektów, jak i partnerem w projektach. Prowadzi także działalność doradczą i szkoleniową w zakresie pozyskiwania środków finansowych na kulturę i zarządzania projektami kulturalnymi.

Celem stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w tym w szczególności:

- popieranie, propagowanie oraz wdrażanie efektywnych rozwiązań w zakresie zarządzania kulturą;
- zwiększenie i uświadomienie roli kultury jako czynnika rozwoju społecznego wobec instytucji decyzyjnych;
- tworzenie ram współpracy i wymiany doświadczeń między placówkami, instytucjami i osobami, którym bliskie są problemy nowoczesnego zarządzania kulturą;
- intensyfikacja międzynarodowej współpracy kulturalnej z instytucjami o podobnym charakterze;
- rozwijanie współpracy i integracja środowisk twórców i menedżerów kultury;
- wspieranie działań kulturalnych, artystycznych, naukowych i oświatowych;
- inicjowanie nowych przedsięwzięć kulturalnych.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele między innymi poprzez:

- organizowanie konferencji, seminariów, a także warsztatów i zajęć edukacyjnych, otwartych prelekcji i debat publicznych oraz wspieranie indywidualnych i zespołowych projektów badawczych, kulturalnych i innych przedsięwzięć służących celom stowarzyszenia;
- przyczynianie się do rozwoju sieci osób i instytucji zajmujących się sprawami kultury oraz promujących ludzi sztuki i ich działalność;
- podejmowanie i utrzymywanie współpracy kulturalnej i intelektualnej z instytucjami i stowarzyszeniami o podobnym charakterze w kraju i za granicą;
- współpracę z Uniwersytetem Jagiellońskim i innymi placówkami naukowo-badawczymi, zajmującymi się tematyką zarządzania kulturą;
- współpracę z instytucjami rządowymi, samorządowymi, publicznymi, pozarządowymi i sektorem prywatnym, działającymi w zakresie objętym celami stowarzyszenia;
- informowanie o działalności i osiągnięciach zawodowych członków stowarzyszenia w ramach publikacji wydawanych przez Uniwersytet Jagielloński, a w dalszej perspektywie prowadzenie własnej działalności wydawniczej;
- inicjowanie i realizacja tłumaczeń popularyzujących osiągnięcia zagranicznych autorów w dziedzinie zarządzania instytucjami kultury;
- inicjowanie i wspieranie realizacji programów informacyjnych, badawczych, twórczych, szkoleniowych i edukacyjnych w w/w zakresie;
- wspieranie programów stypendialnych i wymiany międzynarodowej dla menedżerów kultury;
- prowadzenie strony internetowej stowarzyszenia.

Stowarzyszenie Menedżerów i Organizatorów Kultury SMOK zaprasza wszystkich zainteresowanych do odwiedzenia strony internetowej: <http://www.kulturalny-smok.pl> oraz nawiązania współpracy i tworzenia ogólnopolskiej społeczności kulturalnego SMOKA.

5. Prace dyplomowe słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ

Ukończenie Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ jest możliwe po spełnieniu dwóch warunków formalnych – uzyskania kompletu zaliczeń oraz napisania i złożenia pracy dyplomowej.

Od początku istnienia Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ, tj. od 14 lat, zostało napisanych 301 prac dyplomowych. Ta forma ukończenia studiów nie obowiązywała dwóch edycji studiów – pierwszego, pilotażowego rocznika 1996/97, oraz rocznika 2002/2003.

Słuchacze studiów piszą prace dyplomowe pod kierunkiem wybranego przez siebie Promotora, który jest specjalistą w zakresie związanym z obszarem zarządzania kulturą, m.in.: zarządzania teatrami, zarządzania muzeami, zarządzania samorządowymi instytucjami kultury, zarządzania strategicznego, ochrony i kształtowania dziedzictwa kulturowego, a także marketingu, promocji i reklamy w kulturze.

Najczęściej w pisanych pracach dyplomowych słuchacze podejmują tematy dotyczące instytucji kultury, w której pracują – opisu jej działalności i analizy funkcjonowania, roli i znaczenia współczesnej instytucji kultury, realizacji misji instytucji kultury, zmian organizacyjno-funkcjonalnych, różnych aspektów zarządzania instytucją kultury, perspektyw i strategii rozwoju działalności kulturalnej, a także zastosowania i realizacji strategii marketingowych i form działań promocyjnych, budowania i kształtowania wizerunku instytucji kultury oraz roli instytucji kultury w życiu społeczności lokalnej. Częstość tematem są również opisy przedsięwzięć kulturalnych, a także organizacyjne aspekty form kulturalnych i promocja wydarzeń / przedsięwzięć kulturalnych. Do chętnie podejmowanych przez słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ należą również tematy związane z zarządzaniem, tj. planowaniem, organizowaniem i realizowaniem projektów w sferze kultury, a także opisy już zrealizowanych projektów kulturalnych. Tematami prac są także zagadnienia związane z efektywnością zarządzania w kulturze, polityką kulturalną, przemysłami kultury oraz dziedzictwem kulturowym.

Wykaz wszystkich tytułów prac, jakie zostały napisane przez słuchaczy w ramach Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą UJ, zamieszczony został w *Kronice Zarządzania Kulturą UJ*.

Wybrane, najciekawsze prace dyplomowe słuchaczy Podyplomowych Studiów Zarządzania Kulturą drukowane są w zeszytach naukowych – „Zarządzanie w kulturze”, wydawanych corocznie – od 11 lat przez Katedrę Zarządzania Kulturą UJ.